

Fjorten vigtige punkter i debatten for og imod vielse eller velsignelse af homoseksuelle par

Medlem af repræsentantskabet for Evangelisk Luthersk Netværk, rektor på Dansk Bibel-Institut, pastor Børge Haahr Andersen, januar 2011.

Om folkekirken og velsignelse af det registrerede partnerskab.

Efter et kirkeministerielt udvalgsarbejde, en høringsrunde i det kirkelige landskab og en langstrakt offentlig debat ligger bolden nu hos kirkeministeren. Processen har ikke just afsløret en entydig tendens i, hvad kirkeministeren skal lægge op til i forhold til Folketinget. Folketinget kan afgøre, om de ved en lovændring vil sikre homoseksuelle pars juridiske ret til at blive kirkelig viet i folkekirken. Da en gruppes juridiske rettigheder automatisk kan medføre en række juridiske og tjenstlige pligter for en anden gruppe, er det i næste omgang op til bispekollegiet, om folkekirkens lovgivning skal eller ikke skal medføre nye autoriserede ritualer i kirken. Endelig havner bolden hos præster, kirkelige organisationer og institutioner, kirkeligt ansatte og lægfolk, som skal leve med konsekvenserne af kirkeministerens, Folketingets og bispekollegiets ageren i denne sag.

- 1) Hvis Folketinget vil forpligte folkekirken på at udarbejde et ritual til vielse af homoseksuelle par, svigter den sin pligt til ifølge grundloven at understøtte den evangelisk-lutherske kirke og svigter sin tradition med ikke at blande sig i folkekirkens indre anliggender.
- 2) Hvis et bispeflertal gennemtvinger et autoriseret ritual, kommer de i strid med væsentlige formuleringer i selve bispeløftet, og det får vidtrækkende konsekvenser for kirkens enhed og fællesskab.
- 3) Hvis folkekirken påtvinges et ritual, har den enkelte præst ud fra sit præsteløfte pligt til at afvise at gøre brug af det og åbenlyst at bekæmpe det misbrug af Guds navn og kirkens rum, som ritualet er udtryk for.
- 4) Hvis folkekirken påtvinges et ritual, bliver kirkepersonalet gidsler, med mindre det får den samme samvittighedsfrihed, som præsten har.
- 5) Hvis præsten i den lokale sognekirke vil praktisere det nye ritual, er gudstjeneste-fællesskabet brudt, og kirkegængere er tvunget til at søge til en anden lokal præst og menighed, der står på kirkens grund.
- 6) I den kirkelige debat er det en indgroet misforståelse, at man kan skelne mellem homoseksuelle forhold, som er i strid med Guds vilje, og andre forhold, som er etisk neutrale.
- 7) Man kan ikke fastholde det syn på ægteskab, som er i Bibelen og traditionen, og samtidig indføre et velsignelses- eller vielsesritual for homoseksuelle par.
- 8) At forkaste Bibelens etiske vejledning om homoseksuelle parforhold og samtidig at ville inddrage Bibelen i et ritual for homoseksuelle par er misbrug af Guds navn og Guds ord.
- 9) Et livsbekræftende menneskeliv kan realiseres inden for rammerne af en bibelsk og luthersk vejledning omkring enlig stand, ægteskab og seksualitet.
- 10) En kristen kirke må være omsorgsfuld og inkluderende uden at gå på kompromis med bibelske etiske retningslinjer.
- 11) At indføre et ritual til velsignelse eller vielse af homoseksuelle par har vidtrækkende konsekvenser for det kirkelige fællesskab.
- 12) At indføre et ritual til velsignelse eller vielse af homoseksuelle par har vidtrækkende sociale og samfundsmæssige konsekvenser.

13) En ritualiseret ulydighed mod Guds ord er at ændre evangeliet om syndernes forladelse til evangeliet om syndernes tilladelse.

14) En accept af ægteskabsindgåelse i kirken mellem to af samme køn vil på sigt medføre, at der lægges afstand til den del af kirken, der fastholder kirkens oprindelige syn.

Uddybende bemærkninger

1) *Hvis Folketinget vil forpligte folkekirken på at udarbejde et ritual til vielse af homoseksuelle par, svigter den sin pligt til ifølge grundloven at understøtte den evangelisk-lutherske kirke og svigter sin tradition med ikke at blande sig i folkekirkens indre anliggender.*

Nok er Folketinget og regeringen ifølge grundloven den lovgivende magt for folkekirken, men der har været en lang tradition for at sondre mellem ydre og indre anliggender, sådan at Folketinget lovgav om de ydre rammer, og at kirken selv havde stor selvstændighed til at være kirke. Derudover er ethvert folketingsmedlem, uafhængig af om man selv var medlem af folkekirken, forpligtet i forhold til den danske grundlov. Også § 4, hvor der står, at den evangelisk-lutherske kirke er den danske folkekirke og understøttes som sådan af staten. Det afføder spørgsmålet: Hvis Folketinget påtager sig en rolle som folkekirkens øverste synode og gennemtvinger en lovgivning (her bl.a. om juridiske forhold, som øver indflydelse på varetagelse af vielsesmyndigheden), der forpligter kirken til at udarbejde et autoriseret ritual til velsignelse eller vielse af homoseksuelle par, bryder man så ikke traditionen med ikke at blande sig i indre kirkelige anliggender? Spørgsmålet er også: Bryder man ikke med selve grundloven! Den evangelisk-lutherske kirke er i sin selvforståelse forpligtet på ikke at anvende Guds navn i strid med bibelske normer, og den lovgivende magt er forpligtet på at understøtte kirken som kirke i forhold til dens grundlag.

2) *Hvis et bispeflertal gennemtvinger et autoriseret ritual, kommer de i strid med væsentlige formuleringer i selve bispeløftet, og det får vidtrækkende konsekvenser for kirkens enhed og fællesskab.*

Det næste spørgsmål bliver, hvad bispekollegiet vil gøre. Kirkeministeren har slået til lyd for det radikale syn, at hvis Folketinget gennem en lovgivning tildeler én gruppe bestemte rettigheder, er folkekirken på grund af sin særlige status "forpligtet til at levere varen", dvs. lave et ritual til velsignelse eller vielse. Dette er i høj grad diskutabelt! Bispekollegiet har mulighed for at fastholde, at selv om Folketinget i juridisk forstand er lovgiver i folkekirken, er kirken bundet af sin selvforståelse som kristen kirke og derfor ude af stand til at indstifte nye ritualer, som har Guds ord og den kristne tradition imod sig. Her er den lutherske bekendelse entydig: Biskopper vil aldrig have et mandat til at indstifte ritualer, der har Guds ord imod sig (Den augsburgske Bekendelse, art 28, herefter forkorte til CA). I Norge har staten indført ved lovændring en kønsneutral ægteskabslovgivning, men bispekollegiet har afvist at følge det op med et kønsneutral ritual. Selv om det ikke er optimalt med en krise mellem folkekirken og Folketinget, er det langt at foretrække frem for en konflikt mellem et ritual og kirkens evangelisk-lutherske grundlag i Bibel og bekendelse.

En biskop har aflagt et højtideligt løfte om "at holde fast ved den sunde lære, som findes i de profetiske og apostolske skrifter og er bevidnet i vor kirkes symbolske bøger". Bispeløftet nævner også direkte, at biskoppen derved ofte kommer i modsætning til folkeflertal ("når verden foragter evangeliet ..."). Biskopperne har derfor et særligt ansvar for ikke at indrette sig efter politiske pressionsgrupper og folkestemninger, men at bevare og beskytte kirkens identitet som kristen kirke.

Med hensyn til nye ritualer har der indtil i nyere tid været tradition for kun at autorisere nye ritualer, hvis der er enighed om det. Men lige nu er der usikkerhed om, hvorvidt et bispeflertal vil majorisere et mindretal i deres egen kreds og tillige en stor gruppe præster, menighedsrådsmedlemmer og almindelige kirkegængere.

3) *Hvis folkekirken påtvinges et ritual, har den enkelte præst ud fra sit præsteløfte pligt til at afvise at gøre brug af det og åbenlyst at bekæmpe det misbrug af Guds navn og kirkens rum, som ritualet er udtryk for.*

Uanset om det ender med et autoriseret ritual eller ej, har debatten og processen afsløret en fundamental uenighed inden for folkekirken. Enhver præst står i et vadested, hvor man skal forholde sig til, om det er "den overvejende positive folkelige forståelse for samliv mellem to af samme køn", der skal være pejlemærke for forkyndelse og praksis – eller om det skal være den bibelske forståelse af, at et samliv mellem to af samme køn ikke kan være i overensstemmelse med Guds skabervilje og Jesu forkyndelse.

En præst skal i forlængelse af sit præsteløfte ikke blot positivt forkynde såvel enlig stand som ægteskabet mellem mand og kvinde som velsignet og villet af Gud, men også forkynde, at ethvert seksuelt forhold løsrevet fra ægteskabet mellem mand og kvinde strider mod Guds skabervilje. En gudstjenesteligt markering af homoseksuelt samliv med eller uden et ritual bryder ikke blot med nogle ydre kirkeskikke og traditioner, men med kirkens læremæssige grundlag og har dermed vidtrækkende konsekvenser for det kirkelige fællesskab. En præst er her alene bundet af folkekirkens grundlag og ikke af accept af eller samarbejde med den folkekirkelige bredde.

4) *Hvis folkekirken påtvinges et ritual, bliver kirkepersonalet gidsler, med mindre det får den samme samvittighedsfrihed, som præsten har.*

Hvis der indføres et ritual, står kirkepersonalet i en ny situation og i et etisk dilemma, der ikke umiddelbart kan sammenlignes med det, de indtil videre har været involveret i. Indtil i dag har parrets civilstand – ugift, enke, enkemand, fraskilt – formelt kun været synligt for vielsesmyndigheden, dvs. præsten. Den civilstand, der hedder registreret partnerskab, er i sagens natur synlig for alle. Kan man med sin kristne overbevisning og integritet i behold medvirke ved en handling, som man mener, strider mod en kristen ægteskabsforståelse og angriber kirkens grundlag? I forbindelse med indførelsen af loven om fri abort fik ikke blot læger, men også sundhedspersonalet frihed til at nægte at medvirke. Vil kirkepersonalet få samme frihed, eller er det op til det lokale menighedsråds goodwill og en eventuel præcisering i ansættelseskontrakten at sikre kirkepersonalets teologiske og samvittighedsmæssige frihed?

5) *Hvis præsten i den lokale sognekirke vil praktisere det nye ritual, er gudstjeneste-fællesskabet brudt, og kirkegængere er tvunget til at søge til en anden lokal præst og menighed, der står på kirkens grund.*

Folkekirkemedlemmer har inden for den folkekirkelige orden skullet leve med en voksende læremæssig splittelse. Mange folkekirkemedlemmer vil kunne leve med, at folkekirkens uenighed synliggøres i et ritual, hvis blot den lokale kirke, de kommer i, er tro mod kirkens grundlag i ord og handling. For øjeblikket er der en række ubesvarede spørgsmål: Vil der fortsat blive trykt salmebøger uden et ritual, der er uforeneligt med kristen ægteskabsforståelse? Vil deres præst fortsat have fuld forkyndelsesfrihed og være i stand til at lægge klar røst til en klassisk kristendom, også selv om præstens holdning til og brug af et ritual modsiger alt det, der strider mod folkekirkens tro og bekendelse? Vil de selv eller deres præst blive fri for at blive tvunget til gudstjenesteligt fællesskab med de dele af kirken, som vil tilpasse tros læren til moderne humanistiske principper?

6) *I den kirkelige debat er det en indgroet misforståelse, at man kan skelne mellem homoseksuelle forhold, som er i strid med Guds vilje, og andre forhold, som er etisk neutrale.*

I rapporten til kirkeministeren siges det i forbifarten, at det bibelske vidnesbyrd ikke kan siges at tale imod det homoseksuelle samliv, som vi kender det i dag (s. 32). Bag denne holdning ligger den forståelse, at Paulus var uvidende om: 1) at nogle mennesker havde en homoseksuel identitet, som er lige så stærk og indgroet som en heteroseksuel identitet, 2) at man på bibelsk tid ikke kendte til ligeværdige og vedvarende homoseksuelle kærlighedsforhold, men kun til homoseksuel vold eller pæderasti.

Vidnesbyrdene om ligeværdige og vedvarende kærlighedsforhold mellem to af samme køn er imidlertid så entydige i antikken, at det er utænkeligt, at en kender af græsk kultur som Paulus er uvidende herom. Derudover er det et mønster i alle NT-lige tekster, der omhandler seksualitet, at de afviser ethvert seksuelt forhold uden for rammerne af ægteskab mellem mand og kvinde. De tekster, hvor Bibelen forholder sig til seksuelle forhold mellem to af samme køn, er så entydige og generelle, at de også rammer det homoseksuelle samliv, vi kender i dag. *

* Carsten Elmelund Petersen dokumenterer dette i artiklen "Imod skabelsen, Bibelen og bekendelsen" (<http://www.see-j.net/index.php/nt/article/view/120/107>).

7) Man kan ikke fastholde det syn på ægteskab, som er i Bibelen og traditionen, og samtidig indføre et velsignelses- eller vielsesritual for homoseksuelle par.

Ifølge den jødisk-kristne beretning om verdens og menneskets skabelse er kønspolariteten en del af menneskets gudbilledlighed. Ud fra beretningen om Adam og Evas skabelse som fysiske og sociale væsener udspringer kravet om at forvalte sin seksualitet i det livslange parforhold mellem én mand og én kvinde. Livet uden for Paradiset skildres med mange spegede nuancer, men den etiske vejledning gennem hele det bibelske univers favoriserer konsekvent det livslange forhold mellem én mand og én kvinde. På det punkt bidrager Jesus og Det Nye Testamente ikke med noget nyt.

Skal man helt eller delvis sidestille et heteroseksuelt og et homoseksuelt parforhold, bliver man nødt til at forlade den jødisk-kristne ægteskabsforståelse. I den græsk-hellenistiske verden er menneskets seksuelle orientering en del af gudernes bestemmelse for mennesket fra dets skabelse. Et homoseksuelt forhold var for Platon og de græske tænkere på mange måder et renere kærligheds- og hengivenhedsforhold end de kønspolare forhold. Ordsproget med at finde sin bedre halvdel stammer fra Platons "Symposium", og dette kan vise sig at være én af samme køn eller af modsat køn, alt efter hvad det var, man i sin tid blev adskilt fra i gudernes mytologiske kampe.

En helt eller delvis sidestilling mellem partnerskab og ægteskab fører nødvendigvis til en omdefinering af, hvad et ægteskab er. En række temaer fra skabelsesberetningen må nedtones eller udelades: Mennesket som skabt kønspolare i Guds billede, ægteskabet mellem én mand og én kvinde som det sted, der overvinder menneskets ensomhed, sikrer menneskehedens mangfoldiggørelse og gør to kønspolare mennesker til et kød m.v. Ægteskabet bliver en velsignelse af og en forbøn for to menneskers kærlighed til hinanden, uafhængigt af om de to konkrete menneskers seksuelle samliv er i overensstemmelse med Guds vilje eller ej.

8) At forkaste Bibelens etiske vejledning om homoseksuelle parforhold og samtidig at ville inddrage Bibelen i et ritual for homoseksuelle par er misbrug af Guds navn og Guds ord.

Uenigheden om den etiske vurdering af samkønnet sex er ikke blot en uenighed om forståelse af bestemte skriftcitater fra Bibelen. En række toneangivende teologer i Danmark har gjort sig til talsmænd for, at Bibelen ikke kan gøres til rettesnor i etiske spørgsmål. Den eneste fordring, der er almen forpligtende, er buddet om næstekærlighed. Hvordan den enkelte forvalter sin seksualitet, er den enkeltes frie og private valg, for så vidt man ved sig forpligtet af næstekærlighedsprincippet – og i parforholdet udviser gensidig kærlig ansvarlighed.

Dette syn passer godt sammen med det postmoderne humanistiske menneskesyn og dets trang til autonomi. Men det passer meget dårligt med Jesu egen forkyndelse, hvor Guds vilje konkretiseres og gøres forpligtende for alle, der vil være hans disciple. Det passer også dårligt med en luthersk kirkes selvforståelse, hvor Luthers udlægning af de ti bud i katekismen har været en del af læregrundlaget i kirken. Det har gjort, at den kristne kirke indtil for få årtier siden har været entydig fortalende for ægteskab og kritisk over for ethvert seksuelt forhold, der er løsrevet fra ægteskabet mellem én mand og én kvinde.

9) Et livsbekræftende menneskeliv kan realiseres inden for rammerne af en bibelsk og luthersk vejledning omkring enlig stand, ægteskab og seksualitet.

Uenigheden om den etiske vurdering af samkønnet sex er endvidere en del af et større autoritetsopgør, hvor hovedtendensen inden for kirken har været et forsøg på at tilpasse sig i stedet for at fastholde en bibelsk baseret seksualmoral. Optagetheden af seksuelle minoriteters rettigheder er en del af den seksuelle frigørelseskamp, som indledtes af 68-generationen. En af de mest sejlivede og destruktive påstande i denne kamp har været, at man ikke er et helt og fuldt menneske, hvis ikke man får lov at realisere sig selv seksuelt.

Bibelen og den kristne tradition har langt flere nuancer. Højsangen, Paulus og Luther kan hylde det seksuelt funderende samliv i ægteskabet. Men uden for Paradiset er selv det mest harmoniske ægteskab forbundet med kors, kamp, lidelse og modgang. Samme dobbelthed præger tilværelsen som single. Den enlige må leve med uopfyldte behov og med særlige savn og lidelser. Men i Guds plan og forsyn kan den ugifte forvalte sit liv, så det bliver en livsbekræftende nådegave på samme måde, som den gifte stand kan være det.

10) En kristen kirke må være omsorgsfuld og inkluderende uden at gå på kompromis med bibelske etiske retningslinjer.

At fastholde, at samkønnet sex strider mod Guds skabervilje, er ikke det samme som at støtte sygeliggørelse, kriminalisering eller mobning af homoseksuelle par. Her har ikke blot samfundet, men også kirken op gennem historien svigtet og mødt en gruppe medmennesker med fordomme og uvidenhed og fordømmelse. Der er en gruppe seksuelle minoriteter, som har oplevet fordømmelse og undertrykkelse, og som har brug for at fortælle deres historie om, hvordan de har lært at acceptere og leve med deres seksuelle orientering. Men der er brug for, at en større og mere varieret gruppe kommer på banen, for det vil tydeliggøre, at lykken ikke altid er at realisere sig selv seksuelt. Der er også brug for, at kirken går foran i en ægte diakonal omsorg for alle, der har det svært i samfundet og i kirken. Men alle har brug for at blive hørt og i en tryk ramme at fortælle deres livshistorie og at møde en kirke, som er omsorgsfuld og inkluderende uden at gå på kompromis med de bibelske etiske retningslinjer.

11) At indføre et ritual til velsignelse eller vielse af homoseksuelle par har vidtrækkende konsekvenser for det kirkelige fællesskab.

Hvis et seksuelt funderet forhold mellem to af samme køn i sig selv er noget etisk neutralt, sådan som flertallet i det kirkeministerielle udvalg synes at forudsætte, er det jo relativt udramatisk at indføre et ritual. Den lutherske bekendelse sonderer mellem det, som Gud har befalet i Skriften, og det som blot er kirkeskik og tradition (jf. CA 6-7).

Hvis et ritual blot berører det sidste, kan man være enig eller uenig i det hensigtsmæssige med et nyt ritual, uden at det får konsekvenser for det kirkelige fællesskab og den kirkelige enhed. Men hvis et ritual derimod er i direkte modstrid med Guds blivende vilje, er det misbrug af Guds navn og har fatale følger for det kirkelige fællesskab. Dette gjorde otte kirkelige organisationer* allerede opmærksom på i en fælles udtalelse i 1998, hvor de blandt andet skrev: I erkendelse af, at spørgsmålet om en eventuel kirkelig velsignelse af registreret partnerskab angår kirkens fundamentale grundlag og dermed berører det kirkelige fællesskab, må vi ud fra Guds ord opfordre menigheder og kirkelige organisationer til som forkyndere ikke at gøre brug af a) de præster, som i deres civilstand er en levende forkyndelse af, hvad Guds ord advarer imod, b) de præster, som med deres offentlige forkyndelse og eventuel gudstjenestelig markering vil fremme denne nye holdning, og c) de biskopper, som med deres ordinationspraksis og offentlige udtalelser er med til at bane vej for en ny praksis i kirken.

Måske vil det være muligt at udvide frihedsordningerne inden for den folkekirkelige ramme, så at lokale menigheder fortsat kan være tro mod kirkens grundlag, selv om der måtte komme et autoriseret ritual. Det afhænger blandt andet af, om loven om stiftsbåndsløsning kan gøres lige så fleksibel, som loven om sognebåndsløsning er i dag, sådan at præster og lokale menigheder ikke af geografiske grunde skal være bundet til en biskop, der er medansvarlig for en ny praksis i kirken. Hermed er antydning af de vidtrækkende fremtidige konsekvenser, det medfører at indføre et sådant ritual. Det kirkelige fællesskab er truet – både internt i folkekirken og i forhold til samarbejdskirker i andre dele af verden.

* Indre Mission, Luthersk Mission, Evangelisk Luthersk Mission, Kristeligt Forbund for Studerende, Menighedsfakultetet, Dansk Bibel-Institut, Kirkelig Samling om Bibel og Bekendelse samt Kirkelig Fornyelse.

12) At indføre et ritual til velsignelse eller vielse af homoseksuelle par har vidtrækkende sociale og samfundsmæssige konsekvenser.

Ægteskabet og det seksuelle fællesskab mellem mand og kvinde ligger i forlængelse af menneskets naturlige biologiske beskaffenhed og den deraf følgende status som en grundpille i det menneskelige familiære og sociale fællesskab i det danske samfund. Som nævnt vil en hel eller delvis sidestilling mellem partnerskab og ægteskab ændre ægteskabsforståelsen i kirken og samfundet. Ægteskabet og familieliv er i forvejen truet af travlhed, overfladiskhed, selvrealiseringskrav, den frie seksualmoral m.v. Et ritual for samkønnet sex vil pille ved den helt fundamentale byggesten i det menneskelige fællesskab.

En konsekvens heraf bliver, at nogle børn fremover fratages muligheden for at vokse op sammen med deres biologiske far og mor, fordi de via adoption, insemination eller ægteskabsbrud vokser op i en familie med to fædre eller to mødre. De langsigtede negative konsekvenser ved den familieform er endnu ikke kortlagt. Men kirken svigter nogle børn, hvis den gennem et ritual vil støtte og fremme og velsigne denne samlivsform.

13) En ritualiseret ulydighed mod Guds ord er at ændre evangeliet om syndernes forladelse til evangeliet om syndernes tilladelse.

Jesu ærinde i verden var gennem sin død og opstandelse at bane en vej til Gud, hvor skyldige og syndige mennesker ved tro på ham kan frikendes i Guds dom for tid og evighed. Denne retfærdiggørende tro har den frugt, at det kristne menneske ønsker at leve et nyt liv i lydighed mod Guds vilje (CA 6). Til den nye lydighed hører en forvaltning af sin seksualitet i overensstemmelse med Guds skabervilje, sådan som Paulus eksplicit siger det i 1 Kor 6,9-11. Hvis en kristen vedvarende trodser Guds vilje ved at gøre sig hård over for Guds ord og vejledning, kan det miste selve trosrelationen til Gud og dermed det evige liv.

Det alvorlige ved at indføre et ritual til velsignelse af homoseksuelle parforhold er ikke blot, at kirken misbruger Guds navn til en legitimering af en minoritetsgruppes ønske om accept af deres livsstil. Det alvorlige er, at den forkyndelse, der ligger i den rituelle handling, kan hindre mennesker i at høre, modtage og fastholde evangeliet. Når Guds lov og vilje ikke længere forkyndes, afsløres mennesket ikke som skyldig og har ikke brug for synderens forladelse.

14) En accept af ægteskabsindgåelse i kirken mellem to af samme køn vil på sigt medføre, at der lægges afstand til den del af kirken, der fastholder kirkens oprindelige syn.

I Danmark går bestræbelserne indtil videre på at få sidestillet det registrerede partnerskab med ægteskabet. Men intet tyder på, at de toneangivende pressionsgrupper i Danmark ikke vil gå lige så langt som tilsvarende grupper i udlandet. I Sverige er det kønsneutrale ægteskabsritual for længst indført, og her står kampen mere og mere om, hvorvidt det overhovedet skal være tilladt at blive præst, hvis man er kritisk over for den nye forståelse af ægteskabet. Også i vores hjemlige debat kender vi tendensen til, at præster og menigheder skal forpligte sig – ikke i forhold til kirkens grundlag, men til accept af kirkens faktiske bredde.

I første omgang er det op til kirkeminister, Folketing og bispekollegium at forvalte det særlige beslutningsansvar, de er betroet. I næste omgang overlades det til præster, kirkeligt ansatte, menighedsrådsmedlemmer og almindelige folkekirkemedlemmer. Det handler ikke først og fremmest om kirkens forhold til seksuelle minoriteter, men om Guds navn, Guds vilje, kirkens normgrundlag, mandat og fundament.